

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a solid black triangle pointing up at the top center, a solid grey triangle pointing down at the top right, a solid grey triangle pointing up at the bottom left, and a solid grey triangle pointing up at the bottom right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

2016 M. IR 2023 M. PSICHIKĄ STIMULIUOJANČIŲ BEI PSICHODELINIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO STUDENTŲ TARPE ĮVERTINIMAS IR PALYGINIMAS

Darbo autoriai. Vitalij ČERNEL (IV kursas), Benediktas CHOMIČIUS (IV kursas).

Darbo vadovas. Dokt. Robertas STRUMILA, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Psichiatrijos klinika.

Darbo tikslas. Išanalizuoti bei įvertinti studentų psichodelinių ir stimuliuojančių vaistų paplitimą, palyginti respondentų vartojimo elgsenos kitimą su 2016 m. panašiu tyrimu.

Darbo metodika. 2022 m. gruodį–2023 m. vasario mėnesiais buvo atlikta anoniminė internetinė apklausa. Originalią apklausą sudarė 45 klausimai. Duomenys apdoroti Microsoft Excel ir IBM SPSS 26.0. Duomenų pasiskirstymas pagal normalųjį skirstinį vertintas naudojant Kolmogorov–Smirnov testą. Grupių homogeniškumas tikrintas naudojant chi-kvadratų kriterijus. Skirtumai laikomi statistiškai reikšmingais, kai reikšmė yra mažesnė už reikšmingumo intervalą 0,05 ($p < 0,05$). Duomenys palyginti su panašaus, 2016 metais atlikto, tyrimo duomenimis.

Rezultatai. 2023 m. apklausoje dalyvavo 1147 respondentai (Grupė A), iš kurių 921 atitiko nustatytus kriterijus bei buvo įtraukti į analizę. 2015 m. tyrime dalyvavo 579 dalyviai (Grupė B), iš kurių 579 anketos buvo įtrauktos į statistinę analizę. Pagal amžių respondentai pasiskirstė pagal normalųjį skirstinį abiejose grupėse, grupės homogeniškos bei reikšmingai nesiskyrė. Grupės A amžiaus vidurkis 21,27 ($\pm 1,85$), grupės B 22,01 ($\pm 1,46$). Bent kartą savo gyvenime psichiką stimuliuojančius preparatus naudojo 312 (33,87 proc.) 2023 m. ir 47 (8,1 proc.) 2016 m. respondentų, skirtumas tarp grupių statistiškai reikšmingas ($p < 0,05$). 250 (58,96 proc.) Grupės A vyrų naudojo šias medžiagas ir tik 62 (12,47 proc) moterys, 27 (14,6 proc.) grupės B vyrų ir 20 (5,1 proc.) moterų naudojo šias medžiagas. Skirtumai tiek tarp grupių, tiek grupių viduje statistiškai reikšmingi. 2023 m. populiariausias psichiką stimuliuojantis preparatas buvo Modafinilas, jį naudojo 140 (44,87 proc.) visų vartojusių, metilfenidatą vartojo 100 (32,05 proc.), amfetamino turinčius preparatus naudojo 45 (14,42 proc.), o nootropus tik 15 (4,80 proc.) respondentų, tuo tarpu 2016 m. populiariausi preparatai buvo nootropai 28 (59,6 proc.), 8 (17 proc.) naudojo amfetamino turinčius preparatus, 7 (14,9 proc.) naudojo modafinilą ($p < 0,05$). Grupės A respondentai vartojo šias medžiagas, nes norėjo pagerinti koncentraciją 159 (50,96 proc.), budrumui 61 (19,55 proc.), 44 (14,10 proc.) norėjo prailginti mokymosi laiką. Grupės B respondentai taip pat norėjo pagerinti koncentraciją 26 (55,3 proc.) ($p > 0,05$), 25 (53,2 proc.) norėjo prailginti mokymosi laiką ($p < 0,05$), 20 (42,6 proc.) norėjo pagerinti budrumą ($p < 0,05$). 273 (29,64 proc.) 2023 m. respondentų vartojo psichodelines medžiagas, iš kurių 147 (53,84 proc.) respondentai vartojo psilocibino turinčius grybus, 94 (34,43 proc.) MDMA,

73 (26,73 proc.) LSD. 139 (50,91) vartojo rekreacinius tikslais, 54 (19,78 proc.) buvo įdomu pabandyti, 21 (7,69 proc.) tokiu būdu gydosi depresiją. 77 (28,20 proc.) vartojusių patiko pasikeitęs laiko suvokimas, 69 (25,27 proc.) padidėjęs sąmoningumas, 60 (21,97 proc.) vartojusių patiko šių medžiagų haliucinogeninis poveikis. Stebima teigiama stipri koreliacija tarp kanapes vartojančių ir psichodelines medžiagas vartojančių kintamųjų ($r=0,876$, $p<0,05$). 231 (84,61 proc.) vartojančių bandytų šias medžiagas dar kartą. 92 (9,9 proc.) visų respondentų pasisako prieš psichoaktyvių medžiagų dekriminalizavimą, koreliacijos tarp vartojimo kintamojo ir dekriminalizavimo kintamojo nėra, tuo tarpu už psichoaktyvių medžiagų legalizavimą gydymo tikslais su gydytoju priešišia pasisako didžioji dauguma 814 (88,38 proc.) respondentų.

Išvados. Bent kartą savo gyvenime psichiką stimuliuojančius preparatus naudojo apie 33 proc. 2023 m. ir 8 proc. 2016 m. respondentų, kurių didžioji dalis sudarė vyrai. Lyginant kartų skirtumus stebima statistiškai reikšmingas šių medžiagų vartojimo didėjimas. Populiariausias preparatas 2023 m. yra modafinilas, o 2016 m. nootropai. Apie 30 proc. respondentų naudojo psichodelines medžiagas, iš kurių populiariausia buvo psilocibino turintys grybai. Didžioji dalis respondentų kartotų psichodelinės medžiagos vartojimą, dažniau psichodelines medžiagas vartoja tie respondentai, kurie naudoja ir medžiagas su kanapėmis. Absoliuti dauguma pasisako už psichoaktyvių medžiagų vartojimo legalizavimą gydymo tikslais, bet apie dekriminalizacijos klausimu atsakymai pasiskirsto netolygiai.

Raktažodžiai. Psichodelinės medžiagos; psichiką stimuliuojantys preparatai; dekriminalizacija.